

**Waldorf Sånga Barnträdgård
Ekerö kommun**

**Annelie Geilert-Jonsson, Sollentuna
Pelle Laag, Nacka**

Vecka 45, 2014

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
OBSERVATIONENS METOD	5
SAMMANFATTNING	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
<i>Starka sidor</i>	5
<i>Förbättringsområden</i>	6
MÅLOMRÅDEN	8
<i>Normer och värden</i>	8
<i>Utveckling och lärande</i>	10
<i>Ansvar och inflytande för barn</i>	14
<i>Förskolechefens ansvar</i>	15
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	19
REFERENSER	19

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.ekero.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Förskolan/delenhetens namn:	Sånga Barnträdgård
Är verksamheten kommunal eller fristående? (Koncern)	Alternativ ej kommunal
Avdelningar	Tre grupper
Tillagningskök eller catering	Kök, vegetarisk mat
Har förskolan någon profilering?	Waldorfpedagogik
Typ av demografiskt upptagningsområde	Landsbygd nära storstad

Statistik

Antal barn:	16
Antal pedagogisk personal (heltidstjänster/årsarbetare)	3.47(inklusive kök och förskolechef)
Antal barn/årsarbetare	4.6 (inklusive kök och förskolechef)
Antal personal med förskollärarexamen (åa)	Två med statlig-och waldorfexamen. Två med waldorfexamen (3.47)
Förskolechef (åa)	25 %
Övrig ledning (åa)	

Organisation /Ledning

Ledningsgrupp, pedagoggrupp	Fyra fast anställda pedagoger inklusive förskolechef utgör kollegiet, som är förskolans pedagogiska grupp. Huvudman, Stiftelsen Sånga barnträdgård, utgörs av två kollegierepresentanter, två föräldrarepresentanter, en utomstående waldorfpedagog samt en suppleant som idag är anställd som ekonomisk administratör.
Arbetslag eller liknande kring vilka barngrupper personalen är organiserad.	Tre barngrupper, vardera med en ansvarig pedagog.

OBSERVATIONENS METOD

Vi observerar Sånga Barntädgård den 3-4 november 2014.

Innan observationen har vi observatörer läst igenom översända dokument samt hemsidans information.

Vi har intervjuat förskolechefen samt haft uppföljande samtal.

Vi har haft flera kortare samtal med samtliga pedagoger på förskolan och gjort djupintervjuer med två pedagoger. Spontana samtal har förts med barn under våra dagar på förskolan.

Vi har närvarat i samtliga barngrupper och medverkat vid de flesta av dagens aktiviteter och rutiner.

På ett flertal ställen i texten hänvisar vi till boken ”En väg till frihet” som är en målbeskrivning för Waldorfförskolor. Enligt förskolechefen är det ett utgående dokument, men vi använder citat ur denna för att ge en tydligare bild av Waldorffpedagogiken.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Ett grundläggande mål för arbetet i Waldorfförskolan är att varje barn ska utveckla sin särart och individualitet i ett socialt sammanhang. Waldorffpedagogen arbetar med utgångspunkt i Rudolf Steiners antroposofi¹. Pedagogen strävar efter att ur en helhetssyn på människans utveckling, ge barnet bästa möjliga ”jordmån” för att kunna utvecklas till en fri, harmonisk och social vuxen människa. (Ur En väg till frihet)²

Waldorffpedagogiken ger pedagogerna en gemensam och förankrad värdegrund som i hög grad präglar verksamheten på Sånga Barntädgård. Barnen är indelade i mycket små grupper och är större delen av tiden tillsammans med en och samma vuxna person. Pedagogerna är mycket engagerade i sitt arbete med barnen och verksamheten genomsyras av pedagogernas värme och arbetsglädje. Hela verksamheten präglas av arbetsro.

Barnen på förskolan ges inte möjlighet att utveckla sin förmåga att orientera sig i den komplexa verkligheten och den snabba förändringstakten. Det stora informationsflödet ses av förskolans personal som ovidkommande och störande för det lilla barnet.

¹ människosyn

² Målbeskrivning för Waldorfförskolor... Utgiven i samarbete med Waldorffskolefederationen och Riksföreningen Waldorfförskolornas samråd.

Pedagogerna ger i hög grad barnen ansvar och inflytande i olika vardagssituationer. Vi hör hur pedagogerna ofta frågar barnen om på vilket sätt de vill göra olika saker och barnen får ofta hjälpa till i vardagssysslorna.

Dokumentation av barns lärprocesser förekommer sällan och används inte för att utveckla verksamheten. Föräldrar har litet inflytande över planering och innehåll i dagens aktiviteter och föräldrar saknar till stora delar möjlighet att ta del av verksamheten genom dokumentationer. Förskolan har uppmärksammat denna brist på delaktighet och har ett pågående arbete med att förbättra detta.

Pedagogernas vilja att få Waldorfpedagogiken och Förskolans läroplan (Lpfö98-10) att samverka märks i de diskussioner som förs på förskolan. Ett stöd i dessa diskussioner är de pedagoger som förutom Waldorfläroplan utbildning även har förskolläroplan utbildning från lärarhögskolan/universitetet.

Starka sidor

Verksamhetens alla delar har i hög grad lugn och arbetsro.
Normer och värden *sid 8*

Pedagogerna är engagerade och är goda föredömen som skapar en positiv stämning samt har barnen i fokus.
Normer och värden *sid 8*

Barn ges i hög grad möjlighet att ta ansvar för sina egna handlingar och miljön. Barns tankar och åsikter tas i hög grad tillvara i verksamheten.
Ansvar och inflytande *sid 14*

Pedagogerna har en vilja att få Waldorfpedagogiken och Förskolans läroplan (Lpfö98-10) att samverka.
Förskolechefens ansvar *sid 15*

Förbättringsområden

Dokumentation av barnens utveckling och lärande och verksamhetens utvärderingar sker inte systematiskt.
Utveckling och lärande *sid 10*

Användandet av modern teknik som ett verktyg i lärprocessen saknas helt i förskolan.
Utveckling och lärande *sid 10*

Lärandematerial kan vara mer synligt för att inspirera och ge barnen fler alternativ.
Utveckling och lärande *sid 10*

Barn och föräldrar har litet inflytande över planering och innehåll i dagens aktiviteter.
Ansvar och inflytande *sid 14*

Förskolechefen kan i högre grad använda sig av de möjligheter Lpfö98-10 ger för att utveckla verksamheten tillsammans med förskolans pedagoger.

Förskolechefens ansvar sid 15

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Ett grundläggande mål för arbetet i Waldorfförskolan är att varje barn ska utveckla sin särart och individualitet i ett socialt sammanhang. Waldorfpedagogiken vill utveckla hela människan, tanke-känsla-vilja. (Förskolans hemsida)

Beskrivning

Vi läser i "En väg till frihet":

För de minsta barnen är det inte socialt samspel med en stor barngrupp som är aktuellt. Det är god omsorg och omvårdnad som här är förskolans huvudsakliga uppgift. För barn under tre år är därför målbeskrivningen som gäller omsorg och omvårdnad den mest centrala.

"När grundtryggheten finns kan barnet ur sin nyfikenhet börja visa intresse för andra barn och vuxna och allt eftersom växa in i den stora barngruppen".

Värdegrundsarbetet

Sånga Barnträdgård har en Likabehandlingsplan/Plan mot kränkande behandling som utvärderats vid föregående läsårs slut. Under hösten har planen reviderats. I utvärderingen läser vi att det behövs en tydligare information till föräldrar och att "det inte räcker med att visa den och tala om var den finns".

Vi kan läsa att förskolechefen på ett föräldramöte berättat om förskolans likabehandlingsplan och att denna finns att låna och läsa i hallen. I förskolans Kvalitetsdokument läsåret 2013/2014 står: "Att prata om likabehandlingsplanen och hur vi arbetar med konflikter har varit bra, men mer behövs. Återigen är det kommunikation som gäller!"

Personalen har påbörjat ett arbete med Nonviolence communication, NVC, som är en strategi för kommunikation och konflikter. Vi ser hur förskolans pedagoger finns nära barnen och förklarar och tolkar olika situationer och ger förslag på hur barnet ska handla. Vi ser två barn som båda vill ha samma docka. Pedagogen hjälper barnen att lösa problemet genom att prata med barnen "oj vill ni ha samma docka" och visar på att det finns en docka till. Barnen förstår och blir överens genom att pedagogerna ser och bekräftar deras önskemål och känslor. Vi ser att de äldre barnen i sina lekar använder sig av det förhållningssätt och de ord pedagogerna tidigare använt. De använder sig av ord som "vill du?", "om du gör så här, så gör jag så här", "du kan få detta istället".

Vi ser att flickor och pojkar av pedagogerna behandlas på ett likvärdigt sätt. Förskolans lekmaterial är könsneutralt.

Förhållningssätt mellan barn och personal

Barnen möts på morgonen av välkomnande pedagoger som i lugn och ro slussar in dem till sin avdelning. Vi ser barn som är glada när de lämnas på förskolan.

Pedagogen berättar för oss att det är av stor vikt att barnet ska uppleva att “jag finns här för dig”. Barnen är i små grupper och är större delen av tiden tillsammans med en och samma vuxna person. Barnen samtalar och leker med varandra och det uppstår få konflikter.

När vi samtalar med pedagogerna lyfter de fram varandra och varandras kunskaper och kompetenser som en av förskolans styrkor. De berättar att de ofta frågar varandra om råd och hjälper varandra i arbetet med barnen på ett prestigelöst sätt.

Arbetsklimat för barn

De yngre barnens är uppdelade på två grupper med fyra barn i varje och de äldre barnens grupp består av åtta barn. Pedagogerna ger barnen gott om tid i såväl planerade som friare aktiviteter. Vi ser barn som får gott om tid att äta mat tillsammans med sina pedagoger och ljudnivån är låg. Vi ser att pedagogerna, i sin barngrupp, hela tiden för samtal med barnen i alla deras aktiviteter. Bland de yngsta barnen ser vi hur pedagogen arbetar för att skapa trygghet för de nyinskolade barnen genom att finnas i deras omedelbara närhet.

Vid utomhusvistelser på förskolans gård ser vi hur barnen leker tillsammans i små eller större grupperingar. Vi ser några barn som står vid odlingslådorna och pekar, några bygger en koja i ett hörn, några bygger och leker buss som de för stunden gjort av träpallar medan andra sitter i sandlådan. Allt sker i lugn och ro.

Bedömning i text

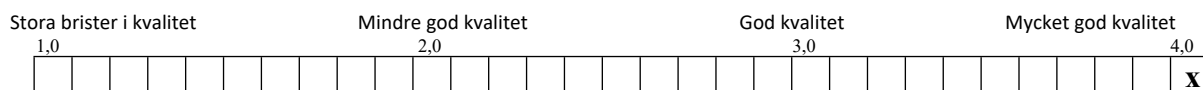
Waldorfpedagogiken ger pedagogerna en gemensam och förankrad värdegrund som i hög grad präglar verksamheten.

Det bedrivs i stor utsträckning ett arbete mot diskriminering och kränkande behandling och förståelsen för allas lika värde med utgångspunkt från en plan.

Alla pedagoger bemöter barnen med respekt och värme med mycket uppmuntran och engagemang. Förhållningssättet mellan de som finns i verksamheten är i hög grad respektfullt. Pedagogerna är mycket engagerade i sitt arbete med barnen. Verksamheten genomsyras av pedagogernas värme och arbetsglädje.

Hela verksamheten präglas av arbetsro.

Bedömning enligt skala³

1.0 ³ Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

Utveckling och lärande

“Förskollärarens uppgift kan jämföras med en odlares som strävar efter att ge den lilla plantan den allra bästa jordmån för att den ska utveckla sin egenart och få rik blomning”. Detta är en bild som är central för varje Waldorfpedagog. (Ur En väg till frihet)

Beskrivning

Barnens dag består av rutiner och rytmer som är återkommande och ska ingå i ett sammanhang. Det finns en växling mellan stunder då barn och den vuxne samlas för till exempel sagostund, rörelselekar, måltider. De äldre eleverna har aktiviteter som bakning eller arbete med bivax. Dessa aktiviteter återkommer på en bestämd dag varje vecka.

Hur enheten arbetar för att varje barn ska utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga utifrån detta målområde i läroplanen

Förskolechefen berättar att livet är indelat i sjuårsperioder. “Under förskoleperioden är den fysiska kroppens utveckling mycket viktig. Under denna period ska barnet skyddas från för mycket intryck utifrån. Det intellektualiserade lärandet kommer under nästa sjuårsperiod”.

En pedagog säger att dagen på förskolan är uppbyggd omkring “rutiner och ritualer” i en dags rytm, där pedagogen fångar det som är aktuellt. Vi ser att arbetsformerna växlar under dagen. Den fria leken varvas med samlingar runt matbordet, sagoberättande, sångstund, samling i hallen vid av- och påklädning, utelek och utflykter. Alla barn har en “vilostund” under dagen.

En samlingsplats för barnen är runt matbordet. Vi närvarar vid mellanmålen och vid barnens lunch. Hos de yngsta barnen dukas det vid lunchen fram ett stort antal skålar för att barnen ska få känna dofter, se och känna smak. Det tänds ett ljus och måltiden inleds och avslutas med en vers ”där man tackar sol och jord för det som serveras”. Måltiden tillåts att ta lång tid. En barngrupp har bordet vid ett fönster mot vägen och utanför ser barnen en traktor under arbete. Måltiden avbryts och under cirka tio minuter diskuteras vad traktorn gör och vad som händer. Vid alla måltider ser vi hur alla barn deltar i samtal som leds av pedagogen utifrån barnens tankar. Vi uppmärksammar att pedagogerna förutom språk använder måltiderna till att tala om matematik såsom tid, storlek, siffror och antal.

När barnen ska gå ut gör de samtidigt en rörelselek genom att de får krypa ut till hallen under det att en sång sjungs. Medan barnen klär på sig pratar, “ramsar” och sjunger de. Även påklädningen får ta tid och används till flera former av lärande.

Vid utevistelsen varje dag har barnen en frihet att leka och pedagogerna finns i deras närhet. Vi ser att pedagogerna fångar upp barns tankar och funderingar i dialoger. Ett barn undrar över vad som finns i förskolans odlingslådor. Pedagogen och barnet upptäcker bland annat några tomatplantor som håller på att vissna. De hittar små gröna tomater och tomater som är ruttna. Samtalet övergår i att tala om komposten och senaste veckans besök av grävlingar. Under samtalets gång ansluter sig några barn i diskussionen.

Vi ställer frågor om natur och teknik till pedagogen för de äldre barnen och hon visar då en bricka med små torkade lerbitar för oss. Hon berättar att barnen ute på gården har gjort dessa "tegelstenar" av lera för att bygga ett stall. Vid nästa försök ska de blanda i lite gräs för att armera de små tegelstenarna.

"tegelstenarna"

På gården har barnen tillsammans gjort en gungbräda av en stubbe och en bräda. En pedagog berättar att barnen har provat hur jämvikten fungerar genom att placera sig på olika sätt på brädan. I en annan del av gården har en grupp barn byggt en buss av lastpallar.

Gungbrädan på gården

Vid brödbaket får de två äldsta barnen utmaningen att portionera ut mjöl och dela degen i sju "lika" delar. Barnen får hålla på till de till slut är nöjda.

Vi får veta att barnen på sin utflyktsdag går till de närbelägna skogsområdena. I ett skogsområde går det ibland kor.

Sagoberättandet och dockspel har en central roll i Waldorfpedagogiken. Vi hör i alla grupper flera sagor och många små, av pedagogen i stunden påhittade sagor. Bland annat har en pedagog en bakmus som visar sig när barnen bakar. Vi ser också sagor som illustreras med hjälp av träfigurer. Vi ser och hör dessa sagor upprepas flera gånger. Under de äldre barnens vila "läser" barnen böcker från en boklåda och ibland berättar pedagogen en saga.

Vi hör att pedagogerna ofta samlar barnen med sånger och ramsor. Vid ett mellanmål för de yngsta barnen ser och hör vi hur pedagogen samtidigt som hon delar ett äpple sjunger en sång om äpplet, " Jag har ett litet äpple ". Sången handlar om hur äpplet ser ut med kärnor, kärnhus och "fröbarn". När de äldre barnen delar äpple, hör vi också sång och där pratar pedagogen och barnen om halva, fjärdedelar och femtedelar. Ofta har sångerna som pedagogen sjunger egna påhittade texter och melodier. När en grupp ska städa sjunger pedagogen glatt och melodiskt "städa, städa, städa" och så vidare. Barnen har lätt att sjunga med samtidigt som de också städar.

Vi läser i utvärderingen av verksamhetsplanen att gemensam sångsamling för förskolans alla barn har hållits en gång i månaden. En pedagog berättar att syftet har varit att träna barnen på att vara i en lite större grupp.

De äldsta barnen har en planerad aktivitet varje dag. Varje vecka återkommer aktiviteter som måla vått i vått, bakning, modellering, utflyktsdag och dockspel, berättar pedagogerna.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

"Barn ska utveckla sitt intresse för bild, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa ..." står det i läroplanen. Förskolechefen säger att hon inte har sett att "IT/skärmtekniken" kan ge barnen något och att det finns viktigare saker i de lägre åldrarna. En pedagog säger att "de missar inget då de gör lärandet på annat sätt".

Det finns en dator på förskolan och pedagogerna fotograferar ibland med sina mobiler. I övrigt finns det ingen modern teknik som används i läroprocessen.

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

Förskolan har ett inkluderande arbetssätt. Vi ser att pedagogerna möter barnen där de är och att de har genomtänkta metoder för att få alla barn att känna att de lyckas.

Vid behov kan förskolan efter samtal med berörda föräldrar ansöka om stöd från kommunen för att anställa resursperson, eller få ytterligare konsultation av exempelvis talpedagog och specialpedagog.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål än svenska

Förskolan har flera barn med annat modersmål. Vi ser att barnen får använda teckenspråk, till exempel visar de tecknet för ost, när de vill ha mera ost. En pedagog försöker lära sig spanska ord för sitt nya spankstalande barn. Vi hör henne sjunga Blinka lilla stjärna på spanska. En pedagog säger att hon ser till barnets behov och den situation som är på förskolan just då.

Dokumentation av barns lärande

En pedagog visar oss en årsbok där pedagogerna ritat och berättat om olika händelser under året. Denna bok har legat i hallen för att i första hand föräldrarna ska kunna se vad som händer på förskolan. Just nu håller pedagogerna på att göra boken för det här läsåret. Boken tecknas och skrivs för hand och det tar därför lång tid att göra den, säger en pedagog.

Dokumentationen av det enskilda barnets utveckling ser vi inte. De finns inga portfoliopärmar eller liknande och ingen pedagogisk dokumentation på väggarna. Inför utvecklingssamtalet har varje pedagog "koll på sin grupp" i vad som gäller utveckling och lärande, säger en pedagog. Vi upplever att pedagogerna ofta för samtal och känner sin grupp väl men vi ser inte någon gemensamt sätt att dokumentera.

Miljön som stöd för lärandet

Rummen på förskolan är sparsamt möblerade och har en liten mängd material tillgängligt för barnen. Vi ställer frågan till en pedagog om den lilla mängden material och får svaret "allt ska kunna användas till allt som barnen behöver". Andra pedagoger säger att barnen ska skyddas från ovidkommande intryck. Lekmaterialet är inte könsbundet.

Waldorfskolan strävar efter att främja kreativiteten i leken och då är färdiga leksaker av underordnad betydelse. För den fria leken inomhus finns på Sånga Barträdgård till exempel Waldorfdockor, virkade band, djur och bilar i trä, klossar, tygdukar och barnspis. Hos de äldre barnen finns också utklädningskläder, vävramar och i ett skåp siffror och bokstäver av trä. Krita, färger och papper finns inte synligt och lätt tillgängligt. Om ett barn vill rita kan pedagogerna ta fram material till detta.

Förskolan har en stor naturtomt som gård. På gården finns en sandlåda, stubbar, plankor, lastpallar, odlingslådor och en kompost.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Sånga Barträdgård ligger lantligt belägen med en närhet till naturen. Varje vecka görs utflykter i de närbelägna skogsområdena.

Förskolans sexåringar deltar i kulturskolans verksamhet på vårterminen en gång i månaden. De åker då i en av pedagogernas bilar. När förskolan lånar böcker från biblioteket är det en förälder som ordnar med detta eftersom det är en lång resa till dit.

Bedömning i text

Verksamheten är i hög grad strukturerad genom att verksamheten är uppbyggd kring rutiner samt dagens och årets rytm.

Barnen får pröva olika arbetssätt och arbetsformer. Språkutvecklande arbetssätt förekommer i hög grad. Arbetsformer som utvecklar barnens matematiska tänkande förekommer i relativt stor utsträckning. Arbetssätt som utvecklar förmågor inom naturvetenskap förekommer till viss del bland de äldre barnen. Pedagogerna använder ofta estetiska arbetssätt som verktyg i lärprocesser. Förskolans äldsta barn ges till viss del i olika aktiviteter möjlighet att utvecklas så långt som möjligt.

Arbetssätt som stimulerar samarbete mellan barnen i deras lärande förekommer till viss del.

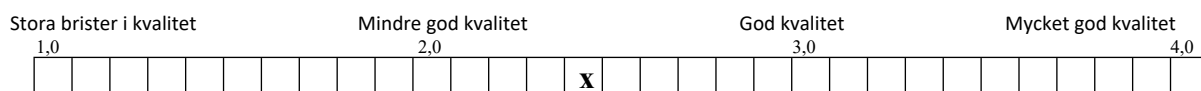
Undervisningen utgår i hög grad från Waldorfpedagogikens läroplan. Enligt förskolans läroplan, Lpfö98-10 uppvisar förskolan vissa brister.

- Barnen på förskolan ges inte möjlighet att utveckla sin förmåga att orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Att modern teknik saknas helt är inte förenligt med Lpfö98-10. "Barn ska sträva efter att varje barn utvecklar sitt intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa". "... multimedia och informationsteknik kan användas i såväl skapande processer som i tillämpning". Vi bedömer att ett fönster ut mot verkligheten i ett vidare perspektiv saknas.
- Dokumentation av barns lärprocesser förekommer sällan och används inte för att utveckla verksamheten. Föräldrar saknar till stora delar möjlighet att ta del av dokumentationer.

Det finns väl fungerande strategier och metoder för arbetet med barn i behov av särskilt stöd och för barn med annat modersmål än svenska.

Lärandemiljön inomhus och utomhus är delvis stimulerande och utmanande, men den är inte mångsidig. Barnens nyfikenhet att undersöka kan ges en större stimulans. Synliga siffror och bokstäver som väcker barnens intresse saknas. Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning förekommer mycket sällan i det pedagogiska arbetet. Närområdets möjligheter tas i stora delar tillvara i verksamheten.

Bedömning enligt skala

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

“Det är av stor pedagogisk betydelse om maten kan tillredas i förskolan ... Barnen har då möjlighet att hjälpa till att laga mat eller duka bordet, de känner dofterna och ser hur den goda maten läggs upp vackert. (Ur En väg till frihet)

Barns ansvar för det egna lärandet och över verksamheten

Verksamhetens innehåll är i huvudsak styrt av rutiner och rytmer enligt Waldorfs årshjul. Enligt förskolechefen betyder det att man inspireras av och följer årstiderna i verksamheten.

Under de dagar vi besöker förskolan ser vi att pedagogerna ger barnen tillfällen till ansvar och inflytande i olika vardagssituationer. Vi hör hur pedagogerna ofta frågar barnen på vilket sätt de vill göra olika saker och ser hur barnen får hjälpa till. Vid måltiderna hjälper de stora barnen till att duka och att hämta glas, bestick och tallrikar i köket och hjälper till att bära tillbaka när de ätit färdigt. De äldre barnen tar mat och brer sina smörgåsar själva. Ett av de äldsta barnen får i uppgift att servera vatten till alla de andra vid bordet. De yngre barnen får maten serverad men de får själva välja vad de vill ha ur de olika skålarna.

I hallen när barnen ska gå ut eller in får de god tid att klä på och av sig själva med stöd av pedagogerna vid behov.

En pedagog berättar att hon hade tänkt arbeta med bondgården och djuren på gården. När hon presenterar detta för barnen blir de inte intresserade. Pedagog berättar att det därför inte blev något av med det arbetet.

I en av grupperna med de yngre barnen ska pedagogen berätta sagan om den “Lilla, lilla gumman”. Hon ber barnen hämta figurer för att illustrera sagan. Vi ser hur barnen hämtar gumman, katten och kossan. Pedagog berättar sagan och när hon är klar frågar hon om det är något av barnen som vill göra sagan. Ett barn vill och berättar sagan en gång till och ett annat barn ber pedagogen att hon ska berätta ytterligare en gång till vilket pedagogen gör. Efter den tredje omgången av sagan ber pedagogen barnen att de ska ställa tillbaka figurerna i fönstret, vilket de gör.

De äldre barnen ska baka. De har gjort en deg och pedagogen ber en av sexåringarna att portionera ut mjöl till var och en. En annan sexåring får i uppgift att dela degen i sju delar så att alla barn får en degbit. Vi ser hur barnen ges tid och förtroende att lösa de uppgifter de fått. Vi ser hur de jobbar för att kamraterna ska få lagom med mjöl och att dela degen på sju lika stora delar. Pedagog låter barnen lösa sina uppgifter på egen hand.

Demokratiska arbetsformer

På förskolan finns inga formella forum för ett demokratiskt arbetssätt såsom barnråd eller matråd, där barnen kan träna sig att diskutera och fatta demokratiska beslut.

Vi ser hur barnen ges möjligheter till ansvar och inflytande genom pedagogernas sätt att fråga barnen om olika saker i vardagen och lyhört ta tillvara deras tankar och önskemål.

Samverkan med föräldrar

Föräldrar på Sångs Barnträdgård ges möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten genom föräldramöten, utvecklingssamtal samt genom att på olika sätt delta i det praktiska arbetet på förskolan.

Vi läser på förskolans hemsida att föräldrar ansvarar för den praktiska skötseln av förskolan. De städar och bakar bröd varje dag, en vecka i taget enligt ett schema. Det händer även att föräldrar hjälper till att laga maten. När biblioteksböckerna behöver bytas ut är det en förälder som åker till biblioteket och lånar nya böcker. Föräldrar deltar också i utestäddagar för att göra fint på förskolans gård och är delaktiga i de olika festerna som är ett viktigt och återkommande inslag i året på förskolan.

I hallen finns en loggbok där föräldrar får information om saker som hänt på förskolan. Loggboken innehåller bland annat protokoll från föräldramöten.

Pedagogerna berättar att föräldrar har uttryckt önskemål om att barnen ska få arbeta med flera teman. En följd av detta är att förskolan har som mål att arbeta mer med kommunikation för att öka föräldrars förståelse för Waldorfpedagogikens innehåll.

Bedömning i text

Barn ges i hög grad möjlighet att ta ansvar för sina egna handlingar och miljön. Barns tankar och åsikter tas i hög grad tillvara i verksamheten.

Vi bedömer att barn har möjligheter att påverka sin egen situation och verksamhetens innehåll men möjligheterna begränsas av de många fasta rutinerna.

Formella forum för demokrati saknas helt.

Föräldrar ges stor möjlighet till delaktighet i förskolans verksamhet men få möjligheter att påverka utvecklingen av innehållet i verksamheten.

Bedömning enligt skala

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Hos Waldorfskolorna eftersträvas en ickehierarkisk organisation enligt mottot: De som utför arbetet ska i största möjliga utsträckning ges ansvaret härför.

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten

Sånga Barnträdgård har utsett en förskolechef som också är ansvarig för barnens mat. Pedagogerna i barngruppen har avlastats det allt mer omfattande administrativa arbetet som de tidigare delat på, berättar förskolechefen. På vår fråga hur den pedagogiska verksamheten leds svarar hon att "inom Waldorf arbetar vi med platta organisationer", även om förskolechefen är ansvarig för verksamheten. Alla pedagoger ansvarar för det pedagogiska arbetet för sin barngrupp. Som en följd av att pedagogerna är ombud i kommunens olika fortbildningsgrupper har de fått uppdraget att skriva handlingsplaner för hela förskolan om "Språket", "Matematik" och "Barn i behov av särskilt stöd".

Vi frågar förskolechefen vilken pedagogisk drivkraft hon har och får till svar att "det är det Waldorfpedagogiska arbetssättet som inspirerar och driver mig" och att hon har ett mål att "öka föräldrarnas kunskap och förståelse för hur vi arbetar". Förskolechefen poängterar dock att hon tycker att "det är bra att vi tvingats in i arbetet med den nya läroplanen" och fortsätter att "det är bra att vi genom det måste reflektera".

När vi frågar förskolechefen om vad som är det bästa med verksamheten i Sånga Barnträdgård svarar hon att:

- Förskolan har en fantastisk miljö där barnen inte blir störda. Det är bra eftersom barnen under förskoleåren/perioden ska skyddas från för många intryck.
- Det är pedagogiskt bra med småbarn i små grupper.

Det systematiska kvalitetsarbetet

I slutet av varje verksamhetsår summeras det systematiska kvalitetsarbetet i ett kvalitetsdokument utifrån en mall som Ekerö kommun sammanställt. Förskolan ska där utifrån kundundersökningens resultat kommentera och analysera nämndens mål och likabehandlingsplanen samt föreslå förbättringar och utvecklingsförslag.

En verksamhetsplan skrivs som beskriver förskolans mål utifrån Lpfö98-10, Skollagen⁴ och En väg för frihet, som är Waldorfskolans kursplan. Den beskriver också hur målen ska genomföras. I årets plan beskrivs målen och hur de ska genomföras för språk, matematik-teknik, barn och föräldrars inflytande, likabehandlingsplanen och dokumentationen på förskolan. Under rubriken "Dokumentation" läser vi att "Vi ska/måste finna en väg för vad som ska dokumenteras när det gäller det enskilda barnets lärande. Varje grupp får hitta sin modell som fungerar. Vi fortsätter med "bloggen på dörren" och "periodhäftet". Vi fortsätter att fotografera med fokus på de olika verksamheterna som vi gör på förskolan och ska försöka hitta en bra modell att visa de för föräldrarna".

Detta läsår har barn och föräldrars inflytande och kommunikationen med föräldrar tagit stor plats i diskussioner som förts, berättar pedagogerna. I anteckningar från ett föräldramöte läser vi att förskolechefen har gått igenom och diskuterat kundundersökningens resultat. Hon har i enlighet med förskolans verksamhetsplan på mötet ber om likabehandlingsplanen, Skollagen och Läroplanen för förskolan.

En löpande utvärdering av verksamheten sker veckovis på avdelningsplaneringen samt på de gemensamma kollegierna. Verksamheten i sin helhet, följs upp på pedagogdagarna en eller två

⁴ SFS 2010:800

gångar/termin. I juni görs en utvärdering av verksamhetsplanen och verksamhetsåret som varit, med den samlade dokumentationen som grund. Resultatet och analysen av denna utvärdering ligger till grund för nästa års planering. (Verksamhetsplan Sånga Barträdgård 2014-15).

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Pedagogerna säger att de kan gå kurser om de hittar något som intresserar.

Stockholms västra distrikt av Waldorfförskolor har distriktsmöten en lördag varje termin och Waldorfförskolornas samråd har samrådsmöten en helg varje termin då alla pedagoger bjuds in. Waldorflärlarhögskolan bedriver utbildningar av olika slag.

Pedagoger på Sånga Barträdgård deltar i kommunens språkgrupp och i en grupp för arbetet med barn i behov av särskilt stöd där utbyte av tankar och idéer sker. ”Det har varit mycket bra”, säger pedagoger.

Pedagogerna har tid för pedagogisk planering varje vecka. En pedagog berättar att denna tid mest används till planering för den egna gruppen. Gemensamma kollegier sker 1½ timme i veckan. Samverkan och kunskapsutbyte med de andra pedagogerna sker till stor del vid samtal på gården.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Utifrån Waldorfpedagogiken är det betydelsefullt att få vara kvar i förskolegruppen som sexåring. Waldorfförskolan ansvarar för att sexåringarna får särskild verksamhet samt att de förbereds inför skolstarten. (Ur En väg till frihet)

När barnen byter grupp förbereds de genom att hälsa på den nya gruppen och att dörren mellan gruppernas rum hålls öppen. Pedagogerna försöker innan övergången se till att barnet får kontakt med den andra gruppens barn i lekar på gården, berättar en pedagog.

De flesta av barnen på Sånga Barträdgård går när de är sju år till Waldorfskolan i Drottningholm. På våren gör lärare från skolan besök på förskolan. Därefter inbjuds föräldrar och barn till ett besök under en dag på skolan. Sexåringarna får en gång i månaden under vårterminen delta i KIS (Kultur i skolan) arrangemang tillsammans med sexåringarna från Drottningholms Waldorfskola. Pedagogen berättar att detta har varit mycket uppskattat.

De barn som inte ska gå i Waldorfskolan lämnar förskolan som 5-åringar för att börja i förskoleklass. Detta händer inte ofta enligt en pedagog och då gäller det bara något barn och det sker då enligt mottagande skolas rutiner.

Bedömning i text

Förskolechefen har i hög grad kunskap om verksamhetens pedagogiska kvalitet enligt Waldorfpedagogikens mål och intentioner. Hon reflekterar över och har kännedom om Lpfö98-10, men använder inte fullt ut de möjligheter som denna ger för att utveckla verksamheten tillsammans med förskolans pedagoger.

Förskolechefen tar ansvar för att systematiskt planera, följa upp och utvärdera verksamheten. Personalen medverkar i hög grad i detta arbete. Föräldrar medverkar i viss mån i kvalitetsarbetet. Ett arbete har inletts för att öka föräldrars delaktighet.

Det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras i viss utsträckning.

Pedagogerna erbjuds kompetensutveckling som i viss mån är kopplad till verksamhetens behov.

Det finns i viss mån fungerande rutiner för samverkan och kunskapsutbyte mellan pedagogerna.

Det finns en i hög grad fungerande samverkan inom verksamheten och ett väl fungerande arbete med övergångar till skolan.

Bedömning enligt skala

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☒	☐

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Tidigare relevant observation finns inte för Sånga Barträdgård.

REFERENSER

Dokumentationer: Bilder på avdelningarna

En väg till frihet, Utgiven i samarbete med Waldorfskolefederationen och Riksföreningen
Waldorfförskolornas samråd. Målbeskrivning för Waldorfförskolor

Hemsida <http://www.sanga.se/>

Kalendarium 2014-15

Kalendarium HT-14, Sånga Barträdgård

Kvalitetsdokument läsåret 2013-2014 , Ekerö kommun

Lpfö98/10, Läroplan för förskolan

Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling, odaterad

Matematik på Sånga Barträdgård (under arbete...)

Personal - Sånga Barträdgård 2014/15

Pilen, Kundundersökning, mars 2014

Språket i verksamheten odaterad

Språkplan odaterad

Språkutveckling- Sånga Barträdgård odaterad

Utvärdering av verksamhetsplan 2013-14 Sånga Barträdgård

Utvärdering - Likabehandlingsplan/Plan mot kränkande behandling 2013-14

Verksamhetsplan Sånga Barträdgård, 2014-15

Våga Visa, Bedömningsmatris Förskola 20140612

Våga Visa, metodbok för observationer 2014

Våga Visa, frågebank vid observation på förskola 2014-06-12

